MELHUS KOMMUNE

Arkivsak: 2025/1926

Saksbehandler: Oddvar Aardahl

Saksfremlegg

Økonomirapport 1. tertial 2025

Sakens gang:

Utvalgssaknr:	Møtedato:	Utvalgets navn:
6/25	03.06.2025	Melhus eldreråd
		Råd for personer med funksjonsnedsettelse
	04.06.2025	Utvalg for helse, oppvekst og kultur
	05.06.2025	Utvalg for teknikk og miljø
	10.06.2025	Formannskapet
	10.06.2025	Melhus Ungdomsråd
	17.06.2025	Kommunestyret

Rådmannens forslag til vedtak:

Rådmannen forslag til vedtak er som følger:

a. Ny revidert økonomis oversikt § 5-6, som viser et netto driftsresultat på 14,3 mill. NOK med foreslåtte disponeringer:

Netto driftsresultat	***14 285 419***	***6 381 830***
Disponering eller dekning av netto		
Overføring til investering	18 130 000	16 960 000
Avsetninger til bundne driftsfond	3 948 348	1 316 947
Bruk av bundne driftsfond	-5 147 990	-5 312 401
Avsetninger til disposisjonsfond	-	3 499 003
Bruk av disposisjonsfond	-31 215 777	-22 845 379
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-
Sum disp./dekning av netto driftsresultat	***-14 285 419***	***-6 381 830***

b. Ny revidert bevilgningsoversikt drift § 5-4, 1. ledd
c. Ny revidert bevilgningsoversikt drift § 5-4, 2 ledd, herunder forslag om opprettelse av ny ramme 18 – Finans med ditto flytting av netto driftsresultat fra ramme 17 – Overordnede inntekter og utgifter
d. Ny revidert bevilgningsoversikt investeringer § 5-5, 1. ledd
e. Ny revidert bevilgningsoversikt investeringer § 5-5, 2. ledd

Kommunestyret vedtar rådmannens forslag om å;

- gi rådmannen fullmakt til å arbeid ut en egen sak knyttet til innføring av parkeringsregulering i sentrumsnære områder i Nedre Melhus samt innføring av parkeringsavgift i Melhus sentrum. Saken skal vise fordeler og ulemper med å innføre reguleringen og hvilken økonomisk effekt en parkeringsavgift i Melhus sentrum vil ha for kommunen. Utredningen skal være ferdig til budsjettbehandlingen for 2026.
- Rådmannen arbeider med to tiltak innen Bygg- og eiendom som vil ha økonomisk effekt om de gjennomføres. Det ene tiltaket består i å se på effekten av å redusere renholdfrekvensen i

kommunale formålsbygg samt ulike tiltak knyttet til bruk og drift av kommunens svømmehaller. De økonomiske effektene samt vurderingene knyttet til bassengene, er vedlagt som eget vedlegg til saken med tanke på at tiltak kan effektueres så raskt som

- Rådmannen ber om fullmakt til å utrede effekten av en samlokalisering av kommunens institusjonsplasser til Buen sykehjem herunder også å se på øvrige tjenester som utøves i og rundt Horg sykehjem i dag.
- Rådmannen ber om fullmakt til å se på eksisterende skole og barnehagestruktur med det formål for å kartlegge om det kan være alternativer til dagens struktur og i så fall hvilke effekter en annen struktur vill ha både for elever, ansatte og kommuneøkonomi.

Kommunestyret vedtar rådmannens forslag til omstillingstiltak vedlagt, markert med gul farge.

Kommunestyret tar rådmannens oversikt over eiendommer i Melhus kommune som kan realiseres, til orientering.

For øvrig tas innholdet i rapporten til etterretning.

Bakgrunn for saken

Økonomisk rapportering 1. tertial 2025.

Saksutredning

1. Innledning og sammendrag

1.1 Innledning

Melhus kommune gir i sin økonomi- og handlingsplan for 2025-2028, en oversikt over kommunens prioriteringer og mål for en periode på fire år. Økonomi- og handlingsplan legger fundamentet for all strategisk og operativ aktivitet med økonomiske virkninger i Melhus kommune.

I februar 2025 ble det avholdt et ekstraordinært kommunestyremøte der rådmannen informerte om kommunens økonomiske situasjon. Det ble rapporter et negativt netto driftsresultat på 143,4 mill. NOK, noe som var 116,3 mill. NOK svakere enn regulert budsjett for 2024. Det ble foretatt en gjennomgang av sektorenes «bidrag» til det svake driftsresultatet, der spesielt sektorene oppvekst og kultur og helse og velferd, viste de største negative avvikene. For å dekke forbruket over vedtatt budsjett, ble 151,8 mill. NOK av disposisjonsfondet benyttet. Fra at disposisjonsfondet var på 264,2 mill. NOK ved inngangen til 2024, ble dette redusert til 112,4 mill. NOK per 31.12.2024. Et tilsvarende driftsår som i 2024, vil bety at disposisjonsfondet tapes og kommunens økonomiske handlefrihet blir sterkt redusert. Rådmannen understreket behovet for å skjerpe budsjettdisiplinen og øke åpenheten i økonomirapporteringen fremover.

Administrasjonen i Melhus kommune skal bidra til å sikre god økonomistyring og kontroll. Dette handler om å sikre at kommunens ressurser brukes på en effektiv, lovlig og målrettet måte for å oppnå kommunens politiske mål og levere gode tjenester til innbyggerne. Administrasjonen ønsker å bidra til å politikernes informasjon om kommunens økonomiske drift og status skal bedres. Både med hensyn til

hyppighet og omfanget i rapportering. Derfor har rådmannen satt en ambisjon for både frekvens i rapportering og hva rapporteringen skal inneholde. En oversikt over dette følger i tabellen nedenfor.

Type rapport	**Beskrivelse**
Netto driftsresultat	Rapporteringen tertialvis blir grundigere enn den rapporteringen som skjer månedlig. I tertialer legges fram for politisk behandling i vedtaks form, eventuelle endringer i «Økonomisk oversikt» § 5-6 og «Bevilgningsoversikt» § 5-4, 1. og 2. ledd
Investeringsprosjekter	En mer nøyaktig og fullstendig gjennomgang for hvert tertial sammenlignet med månedlig gjennomgang. Eventuelle endringer i «Bevilgningsoversikt investeringer» § 5-4 vil bli forelagt politisk behandling med det formål å få vedtatt regulerte investeringsbudsjetter.
Likviditet	Det skal gis en status på kommunens kontantbeholdning, betalingsevne samt hvordan denne antas å utvikle seg i perioden framover.
Balanse	Det rapporteres på balansen sammensetning bl.a som grunnlag for beregning og analyse av vedtatte finansielle måltall.
Bruk av fond	Utviklingen i bruk av fond, både bundne og ubundne skal skje månedlig. Gjennomgangen skal knyttes opp mot «likviditeten» i fondene
Finansforvaltningen	Låneopptak og lånegjeld skal rapporteres på i forhold til pågående prosjekter, ubenyttede lånemidler og den reelle likviditetsmessige situasjonen.
Finansielle måltall	Det skal rapporteres på kommunen finansielle måltall. Det søkes etter å anvende så utsagnskraftige måltall som mulig, der anbefalinger fra Teknisk Beregningsutvalg (TBU) vil bli foreslått vektlagt.
Lønn og sosiale utgifter	Lønn og sosiale utgifter utgjør over 65% av kommunens totale kostnader. Det er naturlig at det rapporteres på utviklingen i disse kostnadene. Rapporteringen skal bestå i status og utvikling i ordinær lønn, bruk av overtid og vikarer.
Sykefravær	Det ha kontroll på sykefraværet slik at dette holdes «innenfor» et akseptabel og vedtatt nivå er viktig.
Utvikling årsverk	Dette henger sammen med rapporteringen på lønn og sosiale kostnader. Rapporteringen skal skje sektorvis.
Omstilling og kostnadskutt	Kommunens økonomiske situasjon har gjort det nødvendig å utarbeide et program for omstilling og kostnadskutt. Rådmannen vil regelmessig rapportere på politiske vedtatte tiltak samt foreslå eventuelle utvidede og andre tiltak.

All rapportering skal skje månedlig (frekvens). Rapporteringen per tertial vil være mer grundig og gjennomarbeidet enn rapporteringen per måned.

Den rapporteringen det legges opp til må karakteriseres som omfattende. Det er slik rådmannen ser det, helt nødvendig at den er omfattende som et bidrag til å sikre en økonomi som er bærekraftig for Melhus kommune. Over tid kan man se for seg at rapporteringsinnholdet endres, både mht omfang og hyppighet. Fram til i dag har rapporteringen vært noe begrenset, i alle fall om man ser på ambisjonene for framtidens rapportering. En god og tidsriktig rapportering krever at kommunens systemer er til stedet og fungerer best mulig. Ikke minst er det helt nødvendig at kommune har kompetanse og ressurser som kan ivareta ambisjonsnivået for rapporteringen. Melhus kommune har anskaffet FRAMSIKT for sin virksomhetsstyring og -rapportering. Verktøyet er ikke tilstrekkelig utviklet til å kunne bli benyttet i alle typer rapportering. FRAMSIKT må benyttes sammen med både Visma Enterprise Plus (system for regnskap og lønn) og egne utviklede modeller. Det å utvikle modeller som kvalitativt er pålitelige og nøyaktige nok, tar tid. Arbeidet er påstartet og godt i gang, men ikke i tilstrekkelig grad ferdigstilt til at rapporteringen for 1. tertial omfatter det ambisjonsnivået tilsier. Rådmannen ber om forståelse for dette i råd, utvalg, formannskap og kommunestyret. Til denne rapporten vil det bli gitt tilleggsinformasjon i formannskap og kommunestyret. I saken er det ikke rapportert om følgende forhold:

- Likviditet, i begrenset grad
- Balanse
- Bruk av fond
- Finansforvaltningen
- Finansielle måltall
- Lønn og sosiale utgifter med særskilt kommentarer på utviklingen
- Sykefravær
- Utvikling i årsverk

Rådmannen vil ta kommentere flere av disse forholdene i formannskap og kommunestyret for behandling av 1. tertial.

1.2 Formålet med økonomirapporteringen

Økonomirapporteringen tar sikte på å gi en helhetlig og tydelig fremstilling av kommunens økonomiske situasjon, både resultat og stilling. Rapporten skal gi politikere, administrasjonen og innbyggerne informasjon om økonomistyring og ressursbruk i kommunen. Innholdet skal være i tråd med kommuneloven og god kommunal regnskapsskikk (GKRS) samt kommunens egne reglement for økonomirapportering og finansforvaltning.

Det vises til «Økonomireglement Melhus kommune» vedtatt 08.02.2022 i k-sak 08/2022 og til «Reglement for finans- og gjeldsforvaltning» vedtatt 10.12.2024 i k-sak 135/2024.

Kommunelovens § 14-4 setter krav til kommunens økonomiplan og budsjetter. Kravet til realisme i budsjettene er spesifikt nevnt. Men realistiske budsjetter mens at budsjettet skal gi et så nøyaktig og pålitelig bilde som mulig av kommunens forventede inntekter og utgifter for budsjettperioden. Det være

seg i både opprinnelige budsjetter og i prognoser. Mer spesifikt innebærer realisme i budsjettet følgende:

- Inntekter og utgifter skal være basert på realistiske forutsetninger og datagrunnlag, ikke ønsketenkning eller optimistiske antakelser.
- Utgiftene må gjenspeile faktiske behov og kostnader, inkludert lovpålagte oppgaver og prosjekter. Inntektene skal være fullstendige og kostnadene skal ikke undervurderes.
- Budsjettet skal være gjennomførbart innenfor kommunens økonomiske ramme, slik at kommunen kan levere tjenester den er forpliktet til å levere, uten store underskudd og/eller uventede kutt.
- I budsjettet skal det tas høyde for usikkerhet og risiko ved å inkludere «buffere» eller «konservative estimater» der dette er nødvendig.

1.3 Oppsummering og vurderinger

Det vises til denne økonomirapporten for 1. tertial samt til gjennomgang av kommunes økonomiske resultat og stilling fra rådmannens side. Rådmannen foreslår at det gjøres vedtak om regulering av følgende budsjetter:

- Økonomisk oversikt § 5-6 (vedlagt)
- Bevilgningsoversikt drift § 5-4, 1. og 2. ledd (vedlagt)
- Bevilgningsoversikt investeringer § 5-5, 1. og 2. ledd (vedlagt)

1.4 Hovedtall og nøkkeltall

Prognose drift

Netto driftsresultat gir et uttrykk for kommunens underliggende drift for hele organisasjonen og er dermed det beste nøkkeltallet i forhold til kommunens økonomiske bærekraft. Tradisjonelt har man i vurderingen av kommunens nettoresultat også tatt i betraktning avsetning til og bruk av både bundne og ubundne fond. Det vil fortsatt være fokus på dette, men betydningen av hvordan netto resultat er «finansiert» (bruk og avsetninger) vil tones ned i framtiden. I den økonomiske situasjonen kommunen nå er i, vil det være de inntekter som skaps og de utgifters som påføres, rådmannen ønsker å ha fokus på. Det vil videre være naturlig å sammenligne ny prognose med siste vedtatte budsjett.

Hovedtall fra prognosen for kommunens drift, er gjengitt i tabell 1 og 2 nedenfor.

Tabell 1 - Hovdtall økonomisk drift

(hele tall)	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring	Endring %
Fra Økonomisk oversikt § 5-6				
Sun driftsinntekter	-1 949 404 070	-1 813 220 404	-136 183 666	7,51 %
Sum driftsutgifter	1 894 455 464	1 683 423 968	211 031 496	12,54 %
Brutto driftsresultat	-54 948 606	-129 796 436	74 847 830	-57,67 %
Netto finansutgifter	141 534 025	135 141 865	6 392 160	4,73 %
Motpost avskrivinger	-72 300 000	0	-72 300 000	
Netto driftsresultat	**14 285 419**	**5 345 429**	**8 939 990**	**167,25 %**
Disponeringer eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	18 130 000	16 960 000	1 170 000	
Avsetninger til bundne driftsfond	3 948 348	1 316 947	2 631 401	
Bruk av bundne driftsfond	-5 147 990	-2 901 000	-2 246 990	
Avsetninger til disposisjonsfond	0	3 499 003	-3 499 003	
Bruk av disposisjonsfond	-31 215 777	-24 220 379	-6 995 398	
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	-14 285 419	-5 345 429	-8 939 990	
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	

Prognosen for 2025 viser et negativt netto driftsresultat på 14,3 mill. NOK. Dette er 8,9 mill. NOK svakere enn opprinnelig budsjett for året.

I tabell 2 nedenfor er sektorenes bidrag til netto driftsresultat vist.

Tabell 2 - Hovdtall økonomisk drift

(hele tall)	Sektor	Linje	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring
Fra Bevilgningsoversikt drift § 5-4, 1. og 2. ledd					
Sum bevilgninger drift, netto	**Alle**	**6**	**1 284 889 824**	**1 220 940 140**	**63 949 684**
Avsetninger til bundne driftsfond	Alle	19	3 948 348	1 316 947	2 631 401
Bruk av bundne driftsfond	Alle	20	-5 147 990	-5 312 401	164 411
Spesifisert på sektornivå:					
Sum bevilgninger drift, netto	**11**	**6**	**72 302 648**	**70 215 163**	**2 087 485**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		20	-702 500	-500 000	-202 500
Sum bevilgninger drift, netto	**12**	**6**	**506 900 801**	**506 133 349**	**767 452**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		20	-2 397 490	-2 612 401	214 911
Sum bevilgninger drift, netto	**13**	**6**	**519 981 661**	**492 749 403**	**27 232 258**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		20	-2 200 000	-2 200 000	0
Sum bevilgninger drift, netto	**14**	**6**	**61 550 825**	**65 272 051**	**-3 721 226**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	3 833 630	1 202 229	2 631 401
Bruk av bundne driftsfond		20	152 000	0	152 000
Sum bevilgninger drift, netto	**16**	**6**	**39 609 650**	**37 903 000**	**1 706 650**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		20	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	**17**	**6**	**84 544 239**	**48 667 174**	**35 877 065**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	114 718	114 718	0
Bruk av bundne driftsfond		20	0	0	0

I tabell 2 er kommunens samlede økonomiske ramme fordel på sektorene. Etter kommunestyrets vedtak, vil dette bli sektorenes nye økonomiske rammer. I tabellen fremgår også sektorens prognose for avsetninger til og bruk av bundne driftsfond. I kolonnen «Opprinnelig budsjett», er deler av lønnsoppgjøret for 2025 allerede tatt med. Samlet sett utgjøre denne delen ca. 13,8 mill. NOK.

Prognose investeringer

Prognosen for investeringene i 2025, fremgår av tabellen nedenfor. Tabellen er samsvarende med rådmannen forslag til bevilgningsoversikte investeringer § 5-5, 1. ledd.

	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring
Investeringer i varige driftsmidler	257 509 089	336 751 209	-79 242 120
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 500 000	2 329 556	1 170 444
Utlån av egne midler	0	0	0
Avdrag på lån	1 885 000	0	1 885 000
Sum investeringsutgifter	**262 894 089**	**339 080 765**	**-76 186 676**
Kompensasjon for merverdiavgift	-34 131 818	-49 852 018	15 720 200
Tilskudd fra andre	-9 410 000	-56 770 000	47 360 000
Salg av varige driftsmidler	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0
Bruk av lån	-195 022 271	-209 299 191	14 276 920
Sum investeringsinntekter	**-238 564 089**	**-315 921 209**	**77 357 120**
Videreutlån	65 000 000	65 000 000	0
Bruk av lån til videreutlån	-65 000 000	-65 000 000	0
Avdrag på lån til videreutlån	14 962 000	14 962 000	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-14 962 000	-14 962 000	0
Netto utgifter videreutlån	**0**	**0**	**0**
Overføring fra drift	-18 130 000	-16 959 556	-1 170 444
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-6 200 000	-6 200 000	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**-24 330 000**	**-23 159 556**	**-1 170 444**
			0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0

Oversikten viser en prognose for netto investeringsutgift på 262,9 mill. NOK mot opprinnelig budsjettert 339,1 mill. NOK. Dette innebærer en lavere investeringstakt i 2025 enn opprinnelig budsjettert.

Årets prognose for sum investeringsinntekter antas å utgjøre 238,6 mill. NOK. Dette er 77,4 mill. NOK laver enn i opprinnelig budsjett.

2. Overordnet økonomisk status

Administrasjonen har siden årsresultatet for 2024 ble kjent, arbeidet godt med utarbeidelsen av en så realistisk driftsprognose som mulig. Prognosen viser et negativt netto driftsresultat på 14,3 mill. NOK, noe som er 8,9 mill. NOK svakere enn opprinnelig budsjett for budsjettåret 2025.

Omstilling og kostnadskutt vil ta tid, noe rådmannen har informert både formannskapet og kommunestyret om. Dette betyr at prognosen for 2025 er det første steget av flere steg, mot å bidra til en bærekraftig økonomi for Melhus kommune.

Investeringsregnskapet viser (en kort beskrivelse av resultat osv.)

2.1 Drift: Prognose 2025 mot opprinnelig budsjett 2025

Det er arbeidet godt i hele organisasjonen med å utarbeide en så realistisk prognose for 2025 som mulig. Rådmannen gjør imidlertid oppmerksom på at en prognose ikke kan sikre seg mot uønskede hendelser som kommunen må håndtere og som kan bety et høyere utgiftsnivå enn det som er forutsatt i prognosen for 1. tertial. Dette gjelder både for kommunens drift og investeringer.

I prognosen er det tatt inn tiltak for besparelser/kostnadskutt rådmannen mener ligger innenfor rådmannens mandat å gjennomføre. Tiltakene vi også bli nærmere informert om i formannskap og kommunestyret.

Nedenfor gis kommentarer til utviklingen for enkelte resultatposter, prognose 2025 vurdert opp mot opprinnelig budsjett 2025. For gjennomgangen refereres det til tabell 3.1 - Økonomisk oversikt § 5-6, som viser en brutto oppstilling av de ulike kategorier driftsinntekter, driftsutgifter og netto finansutgifter.

Tabell 3.1 - Økonomisk oversikt § 5-6 (kommunenivå)

	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring	Note
Rammetilskudd	-729 550 000	-712 883 000	-16 667 000	**1**
Inntekts- og formuesskatt	-605 909 000	-604 377 800	-1 531 200	**1**
Eiendomsskatt	-25 429 471	-26 688 467	1 258 996	**2**
Andre skatteinntekter	0	0	0	
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-63 571 267	-61 641 040	-1 930 227	**3**
Overføringer og tilskudd fra andre	-238 401 366	-175 522 851	-62 878 515	**3**
Brukerbetalinger	-48 818 630	-46 482 077	-2 336 553	**3**
Salgs- og leieinntekter	-237 724 336	-185 625 169	-52 099 167	**3**
Sum driftsinntekter	**-1 949 404 070**	**-1 813 220 404**	**-136 183 666**	
Lønnsutgifter	999 916 025	948 879 668	51 036 357	**4**
Sosiale utgifter	297 730 886	247 517 239	50 213 647	**5**
Kjøp av varer og tjenester	449 996 353	424 376 844	25 619 509	**6**
Overføringer og tilskudd til andre	74 512 200	62 812 406	11 699 794	**6**
Avskrivninger	72 300 000	-162 189	72 462 189	**7**
Sum driftsutgifter	**1 894 455 464**	**1 683 423 968**	**211 031 496**	
Brutto driftsresultat	**-54 948 606**	**-129 796 436**	**74 847 830**	
Renteinntekter	-22 745 651	-28 983 150	6 237 499	**8**
Utbytter	-20 010 000	-21 000 000	990 000	**9**
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-9 937 818	-8 055 600	-1 882 218	**10**
Renteutgifter	122 227 494	101 560 615	20 666 879	**11**
Avdrag på lån	72 000 000	91 620 000	-19 620 000	**12**
Netto finansutgifter	**141 534 025**	**135 141 865**	**6 392 160**	
Motpost avskrivninger	-72 300 000	0	-72 300 000	**7**
Netto driftsresultat	**14 285 419**	**5 345 429**	**8 939 990**	
Disponeringer eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	18 130 000	16 960 000	1 170 000	
Avsetninger til bundne driftsfond	3 948 348	1 316 947	2 631 401	
Bruk av bundne driftsfond	-5 147 990	-2 901 000	-2 246 990	
Avsetninger til disposisjonsfond	0	3 499 003	-3 499 003	
Bruk av disposisjonsfond	-31 215 777	-24 220 379	-6 995 398	
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**-14 285 419**	**-5 345 429**	**-8 939 990**	**13**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	

1. Rammetilskudd

Prognosen for rammetilskuddet og inntekts- og formuesskatt bestemmes av staten og kommunen benytter de beregninger som er utarbeidet av KS. Inntekter knyttet til skatt og rammetilskudd økes med 18,2 mill. NOK i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett for 2025. Økningen skyldes innlemming av økte AFP kostnader i kommunesektoren med ny offentlig AFP-ordning (ref. Revidert Nasjonalbudsjett – mai 2025). Inntektene motsvares i all vesentlighet av tilsvarende økte pensjonsutgifter slik at netto budsjettvirkning blir tilnærmet nøytral.

2. Eiendomsskatt

Eiendomsskatten beregnes av administrasjonen baser på retningslinjer gitt i regelverk og vedtak fattet politisk. Anslaget for eiendomsskatten i 2025 er redusert med 1,3 mill. NOK i forhold til opprinnelig budsjett for 2025. Ny prognose tilsier en inntekt på 25,4 mill. NOK i 2025.

3. Diverse inntekter drift

Diverse inntekter drift omfatter sektorspesifikke inntekter og prognosen for 2025 er derfor utarbeidet av de respektive sektorer. Det antas at inntektene for sektorene samlet sett vil øke med 119,2 mill. NOK i 2025 sammenlignet med opprinnelig budsjett. Ny prognose for «diverse inntekter» vil i 2025 betyr en samlet inntekt på 588,5 mill. NOK.

4. Lønnsutgifter

I opprinnelig budsjett ble det avsatt 41,5 mill. NOK til lønnsoppgjøret 2025. Av dette er 13,8 mill. NOK fordelt på sektorene. Usikkerhet omkring størrelsen på det endelige lønnsoppgjøret i 2025, gjør at resterende 27,7 mill. NOK ikke er fordelt på sektorene 11-15, men er lagt på sektor 17 – Overordnede inntekter og utgifter. I analysen av sektorenes samlede utgiftsnivå, er det viktig å være klar over at 27,7 mill. NOK i prognosen ikke er fordelt på de tjenesteytende sektorene.

5. Sosiale utgifter

I sosiale utgifter inngår pensjon og arbeidsgiveravgift. Med nye tall fra KLP om kommunens pensjonsinnbetalinger i 2025, kan avviket mellom opprinnelig budsjett og prognose beregnes. Tabellen nedenfor gir en forklaring på hvorfor avviket mellom prognose og opprinnelig budsjett blir på hele 50,7 mill. NOK.

Det er krevende å forutse hvordan pensjonskostnadene slår ut i budsjettsammenheng. Nedenfor følger en oversikt som forklarer de viktigste årsakene til avvik mellom prognose og opprinnelig budsjett. Oversikten viser at pensjonskostnaden forklarer hele 45,8 mill. NOK av avviket.

Avvik innbetalt pensjonspremie	2 846 667
Avvik premieavvik, inkl. arb.giv.avg.	42 928 069
Sum avvik	45 774 736

6. Diverse utgifter drift

I diverse utgifter inngår kjøp av varer og tjenester og overføringer og tilskudd til andre. Dette er budsjettposter som håndteres av tjenesteytende sektorer. Nye beregninger viser at prognosen for «diverse utgifter drift» vil utgjøre 37,3 mill. NOK mer enn antatt i opprinnelig budsjett.

7. Avskrivinger

Ordinære avskrivinger på kommunens varige driftsmidler er beregnet til å utgjøre 72,3 mill. NOK. Avskrivingene har sin motpost på akkurat samme beløp, slik at effekten på netto driftsresultat skal bli null.

8. Renteinntekter

Renteinntekten for 2025 er prognostisert å utgjøre 22,7 mill. NOK. Dette er 6,2 mill. NOK lavere enn beregnet i opprinnelig budsjett.

Renteinntektene består av poster vist i tabellen nedenfor.

Renteinntekter "fast bankinnskudd" ("base 50,0 mill. NOK - rente 5,1%)	2 550 000
Renteinntekter på formidlingslån (startlån)	20 195 651
Sum renteinntekter	22 745 651

9. Utbytte

Melhus kommune mottar årlig utbytte fra sitt 13,34% eierskap i TrønderEnergi. Det er forventet et samlet utbytte i 2025 fra TrønderEnergi til sine eiere på 150,0 mil. NOK. Melhus kommune antas derfor å motta 20,0 mill. NOK i utbytte for 2025. NOK. Dette er ca. 1,0 mill. NOK lavere enn antatt i opprinnelig budsjett.

10. Gevinst/tap på finansielle omløpsmidler

Rådmannen har vært i kontakt med forvalteren av Griegg-fondene, og det er grunn til å anta at avkastningen i 2025 vil beløp seg til ca. 9,9 mill. NOK. Dette utgjøre ca. 1,9 mill. NOK mer enn beregnet i opprinnelig budsjett.

11. Renteutgifter

Renteutgiftene på rentebærende lånegjeld antas i 2025 å utgjøre 121,2 mill. NOK. Dette er 19,6 mill. NOK høyere enn først antatt i opprinnelig budsjett. Renteutgiftene for 2025 vil bestå av følgende komponenter, med estimerte verdier:

	Prognose
Rentekostnader ordinære lån - iht KBN Finans	77 148 983
Rentekostnader obligasjons- og sertifikatlån	33 656 753
Rentekostnader formidlingslån (startlån)	19 386 511
Renter og provisjoner KK-lån	3 385 000
SWAP (renteutgifter ved innlån minus renteinntekter ved utlån igjen)	-11 349 752
Renteutgifter	122 227 494

12. Avdrag på lån

Det er beregnet at avdrag på rentebærende vil utgjøre 75,0 mill. NOK, mot budsjettert i opprinnelig budsjett på 91,6 mill. NOK. Dette er innenfor regelverket for minimumsavdrag.

2.2 Investeringer: Prognose 2025 mot opprinnelig budsjett 2025

Kommunen administrerer tre «kategorier» av prosjekter;

- Egne investeringer, dvs. investeringsprosjekter som belaster kommunekassen
- Investeringer som finansieres med refusjon fra andre
- Investeringer på selvkostområdet (vann og avløp)

Som vedlegg følger bevilgningsoversikt § 5-5, 2. ledd. Oversikten viser i detalj per prosjekt, hva som er medgått av utgifter i år og hva man antar vil medgå i 2025 (prognosen). I vedlegget beskrives prosjektene nærmere.

I vedlegget gis også en status på avsluttede investeringsprosjekter.

2.3 Disponering eller dekning av netto driftsresultat

I tabell 3.2 nedenfor fremgår sektorenes bruk av og avsetninger til bundne driftsfond. Disponeringen av bundne driftsfond følger vedtak som ble eller blir gjort i forbindelse med at midler tildeles kommunen for bruk på bestemte formål og tiltak. Disse fondene vil være administrasjonens «anliggende» å forvalte over.

For avsetninger til og bruken av ubundne driftsfond påligger det kommunestyret å fatte vedtak på. Utviklingen i ubundne driftsfond følger normal utviklingen i netto driftsresultat etter at disponeringer til overføringer til investeringer og avsetninger til og bruk av bundne driftsfond er gjennomført. Tabell 3.2 nedenfor viser disponeringen av netto driftsresultat.

Tabell 3.2 - Disponeringer eller dekning av netto driftsresultat

	Prognose	Opprinnelig budsjett I	Opprinnelig budsjett I	Endring
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Overføring til investering	18 130 000	16 960 000	16 960 000	1 170 000
Avsetninger til bundne driftsfond	3 948 348	1 316 947	1 316 947	2 631 401
Bruk av bundne driftsfond	-5 147 990	-2 901 000	-5 312 401	164 411
Avsetninger til disposisjonsfond	0	3 499 003	3 499 003	-3 499 003
Bruk av disposisjonsfond	-31 215 777	-24 220 379	-22 845 379	-8 370 398
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disp./dekning av netto driftsresultat	**-14 285 419**	**-5 345 429**	**-6 381 830**	**-7 903 589**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Overføring til investering økes med 1,2 mill. NOK til 18,1 mill. NOK i prognosen sammenlignet med opprinnelig budsjett 2025.

I opprinnelig budsjett for 2025 er det vedtatt en netto bruk av ubundne fond (disposisjonsfond) på 31,2 mill. NOK. I prognosen for 2025 er det foreslått netto bruk av disposisjonsfondet på 20,2 mill. NOK. Med et disposisjonsfond ved inngangen til 2025 på 112,4 mill. NOK, vil prognosen for netto driftsresultat i 2025 bety et disposisjonsfond per 31.12.2025 på 81,2 mill. NOK.

3. Rapport fra sektorene

I det følgende gjennomgås detaljer i hver tjenesteytende sektor sin prognose, vurdert opp mot opprinnelig budsjett. Sektoransvarliges budsjettkommentarer er tatt med. Det vises til tabell 2 – Hovedtall økonomisk drift for rammene for de ulike sektorene. «Opprinnelig budsjett» i tabellen, refererer seg til opprinnelig budsjett 2025 etter justeringer for første del av lønnsoppgjøret 2025.

3.1 Sektor 11 – Sentraladministrasjon

Tabellen nedenfor viser rådmannens forslag til ny ramme for 2025, basert på siste prognose.

(hele tall)	Sektor	Linje	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring
Sum bevilgninger drift, netto	**11**	**6**	**72 302 648**	**70 215 163**	**2 087 485**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		20	-702 500	-500 000	-202 500

*) Linje referer seg til linje i Bevilgningsoversikten § 5-4, 1. ledd

Etter at budsjettet for 2025 var vedtatt i desember 2024 var det en ubalanse på 0,85 mill. NOK innen sektoren. Denne ubalansen skyldes pålagte innsparinger både gjennom det rådmannen har pålagt seg selv og det som ble

vedtatt politisk. Rent teknisk ble denne ubalansen lagt inn under Rådmannen på overordnet nivå. Slik det ligger an pr 1. tertial ser en ut til å ha redusert denne ubalansen til 0,5 mill. NOK.

Det interkommunale samarbeidet Innen It- og digital samhandling viser et forventet netto mindreforbruk på 1,5 mill. NOK for budsjettåret 2025. Mindreforbruket består i hovedsak av at ledige stillinger holdes vakant gjennom omdisponering av arbeidsoppgaver over på de som allerede er ansatt.

Enheten økonomi- og lønn, forventes netto å bruke 0,4 mill. NOK mindre enn budsjettert for året 2025. Avviket skyldes svangerskapspermisjon hos innkjøpsrådgiver, et langtidsfravær uten erstatning samt en kort periode med vakanse i en stilling.

Enheten personal- og organisasjon, har ikke avvik i forhold til vedtatt budsjett for 2025.

Område Politikk: Med bakgrunn i kommunestyrets vedtak i møte 25. mars 2025 om å endre folkevalgtes godtgjørelse forventes det et netto mindreforbruk på 0,7 mill. NOK for budsjettåret 2025.

Samlet netto besparelse for denne sektoren i forhold til vedtatt budsjett blir på 2,1 mill. NOK.

3.2 Sektor 12 – Oppvekst og kultur

Tabellen nedenfor viser rådmannens forslag til ny ramme for 2025 på sektoren oppvekst og kultur, basert på siste prognose.

(hele tall)	Sektor	Linje	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring
Sum bevilgninger drift, netto	**12**	**6**	**506 900 801**	**506 133 349**	**767 452**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		20	-2 397 490	-2 612 401	214 911

Sektoransvarliges kommentarer til prognosen:

Prognosen for 1. tertial 2025 viser et merforbruk på 0,8 mill. NOK for sektoren.

Barnehageopptaket: Opptaket av barn i barnehage, viser så langt at kommunen får et tilnærmet likt antall plasser som våren 2025. Det er fortsatt noe usikkerhet rundt opptaket. Sektoren har en utfordring rundt tilflytting og søknader etter hovedopptak. Dette er barn som har behov for barnehageplass, men som sektoren ikke har budsjettmidler nok for å ta inn. Noen søker da plass i private barnehager utenfor kommunen. Dette vil innebære en belastning på kommuneøkonomien.

Administrasjon: Besparelsen utgjør 0,2 mill. NOK knyttet til videreutdanning høsten 2025. Dette inngår i omstillingsprogrammet for året.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT): PPT har et lavere forbruk enn opprinnelig budsjettert som følge av restriktiv bruk av vikarer. Av dette inngår 0,3 mill. NOK i omstillingsprogrammet.

Kompetansemidler barnehage: Budsjettet er i balanse. Bruken av bundne fond er i tråd med retningslinjene for bruken av denne typen fond.

Spesialpedagogikk barnehage – overordnet: Midlene fordeles etter søknad fra de enkelte barnehagene på høsten, for å sikre at nye vedtak om spesialpedagogisk hjelp fra høsten blir ivaretatt. Det forventes balanse på dette området.

Barnehage – overordnet: Det forutsettes samme nivå på spesialpedagogisk hjelp som i 2024, både for private barnehager i Melhus kommune og for barn i private barnehager utenfor kommunen. Avviket viser et merforbruk på 1,4 mill. NOK, hovedsakelig grunnet økte kostnader til spesialpedagogisk hjelp i private barnehager.

Skyss: Det knyttes stor usikkerhet til prognosen for tjenesten. Det det er antatt et lavere forbruk i 2025 sammenlignet med opprinnelig budsjettert, blant annet som følge av en ventet avregning fra AtB for medisinsk skyss fra august 2023 og hele 2024. Det er god dialog med AtB i denne saken.

Skole – overordnet: Det forutsettes at utgifter til kjøp av tjenester fra private skoler (ITO – individuell tilrettelagt opplæring) vil være på samme nivå høsten 2025 som våren 2025. Det samme gjelder kjøp av tjenester fra andre kommuner, som forutsettes å ligge på 2024-nivå. Totalt viser området et høyere forbruk enn opprinnelig budsjettert, utgjørende 1,0 mill. NOK.

Brukerbetaling SFO: Det er usikkerhet knyttet til hvor mange som vil benytte SFO-tilbudet på 4. trinn, da dette ikke lenger er gratis. Tilbudet har tidligere vært gratis (inntil 12 timer) for elever på 1.–3. trinn.

Kultur og fritid: Det er forventet et høyere forbruk i 2025 sammenlignet med opprinnelig budsjett, på totalt 0,9 mill. NOK. En høyere prognose forklares i at behovet for lovpålagte tjenester overstiger det som er opprinnelig ble budsjettert. Det er 30 personer på venteliste med rett til tjenesten. Dersom disse vedtakene iverksettes, vil prognosen måtte justeres ytterligere.

Skoler og barnehager: Alle enhetsledere rapporterer at de holder opprinnelig budsjett. Det understrekes imidlertid at dette er forbundet med usikkerhet, særlig grunnet høyt sykefravær og barn og unge med store og sammensatte behov. Det rapporteres at det benyttes et minimum av ressurser, og at de økonomiske tildelingsmodellene for skole og barnehage følges.

3.3 Sektor 13 – Helse og velferd

Tabellen nedenfor viser rådmannens forslag til ny ramme for 2025, basert på siste prognose.

(hele tall)	Sektor	Linje	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring
Sum bevilgninger drift, netto	**13**	**6**	**519 981 661**	**492 749 403**	**27 232 258**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		20	-2 200 000	-2 200 000	0

Sektoransvarliges kommentarer til prognosen:

Hittil i år viser regnskapet for helse- og velferdssektoren omtrent samme nivå som på samme tid i fjor. De fleste enhetene ligger imidlertid litt under fjorårets forbruk, mens både hjemmetjenesten og institusjonstjenesten har overskredet fjorårets forbruk.

Alle enhetene har gjennomført innsparingstiltak for å balansere budsjettet, men det varierer hvor effektivt enhetene klarer å oppnå denne balansen. For lønnskostnadene ser vi allerede en vesentlig nedgang, for eksempel relatert til restriktiv innlei, reduksjon i stillinger og vakanser. Prognosene inkluderer disse innsparingstiltakene, med bevissthet om at de må kompensere for merforbruket fra fjoråret og bidra til at sektoren som helhet nærmer seg de budsjettrammene som er fastsatt for 2025.

Selv med gjennomførte innsparingstiltak viser prognosen for 2025 at helse- og velferdssektoren står overfor et større forbruk enn opprinnelig budsjettert i 2025. Beløpsmessig utgjøre forskjellen 27,2 mill. NOK. De største kostnadsdriverne er de lønnskostnadene i følgende tjenesteområder:

Tabell 4 - Lønnskostnader innenfor ulike tjenesteområder

mill. NOK)	Prognose
Rettighetsbaserte tjenestebehov (sosial stønd, BPA, omsorgslønn og tjenestekjøp BOA)	11,0
Interkommunal legevakt	2,9
Forsinket oppstart omstilling BOA	1,3
Driftsutfordringer INST	11,1
Driftsutfordringer HjT	5,4
SUM	31,7

Selv om det er flere kostnadsdrivere i tjenestene, oppveies deler av dette av lavere kostnader og høyere inntekter enn budsjettert på enkelte områder.

Melhus kommune mottar refusjon for deler av lønnskostnadene, og enkelte tiltak har medført innsparing eller økt inntektsgrunnlag. Tabellen under viser de største avvikene i form av lavere forventet forbruk eller økte forventede inntekter sammenlignet med det som opprinnelig ble budsjettert.

Tabell 5 - Forskjelleri inntekter og utgifter, progonse i forhold til opprinnelig budsjett

mill. NOK)	Prognose
Refusjon sykepenger	-2,0
Lavere kostnader innleie vikarbyrå	-0,4
Økte basistilskudd legetjenester	-0,8
Økt brukerbetaling	-3,7
Økt statstilskudd ressurskrevende brukere	-2,3
Økte refusjon fra andre kommuner	-11,1
SUM	-20,3

Et annet element som har stor betydning for sektorens økonomi, er kostnadene og refusjonen knyttet til ressurskrevende brukere. Den samlede kostnaden for denne gruppen utgjør 215 mill. NOK, hvorav kommunen får refundert ca. 100,0 mill. NOK gjennom den statlige refusjonsordningen. Dette innebærer en netto belastning på rundt 1150, mill. NOK, hvor bare deler av dette beløpet er inkludert i sektorens budsjett. Dermed utgjør disse brukerne en betydelig økonomisk utfordring, da det er svært krevende å få oversikt over hele kostnadsbildet innenfor eksisterende rammer uten at det går utover øvrige tjenestetilbud. Dette legger press på driften i hele helse- og velferdssektoren og begrenser handlingsrommet for øvrige prioriteringer.

I det videre gis det en beskrivelse av hvilke utfordringer man står overfor i sektoren helse- og velferd, både i forhold til økonomiske, organisatoriske og tjenesterelaterte perspektiver

En del av merforbruket kan forklares med budsjett og prognoser knyttet til tjenesteområder som tilbyr rettighetsbaserte tjenester. For disse områdene har sektoren begrensede muligheter for å redusere tjenesteomfanget, da innbyggerne har krav på tjenestene. Eksempler på dette er utbetaling av sosialstønad, barnevernstiltak, avlastning for barn og unge, og BPA-ordningen. I likhet med tidligere år har disse tjenesteområdene et budsjett som ikke fullt ut reflekterer det faktiske behovet, noe som i praksis legger til rette for et forventet merforbruk. Tabellen under viser de avvikene (merforbruket) som i stor grad er utenfor vår kontroll.

Tabell 6 - Typer utgifter innenfor sektoren helse og velferd

	Prognose
Tjenestekjøp BOA	1,6
Merutgifter BPA	4,6
Omsorgslønn	0,7
NAV Sosial	4,1
SUM	11,0

Alle tall i hele tusen

Tjenestekjøp for BOA har et merforbruk på 1,6 mill. NOK, knyttet til brukere hvor kommunen har vært nødt til å kjøpe tjenester fra en ekstern leverandør for å kunne ivareta deres behov. Kommunen har ikke kompetanse eller fasiliteter til å levere disse tjenestene internt, og det vurderes som sannsynlig at det ville blitt dyrere å gjøre det selv, både med hensyn til bemanning og nødvendige ressurser.

Merforbruket skyldes i stor grad at de faktiske kostnadene for tjenestene ikke var budsjettert, blant annet fordi en prisøkning fra de eksterne leverandørene ble kjent først etter at budsjettet ble lagt. Dette har ført til at de reelle

utgiftene ikke samsvarer med de opprinnelige estimatene, og merforbruket er i stor grad et resultat av denne uforutsette prisøkningen.

Merforbruket i enhet Familie, forebygging og mestring skyldes hovedsakelig BPA-ordningen, mens de øvrige delene av enheten har et mindreforbruk. Prognosen for BPA viser et merforbruk på 4,5 mill. NOK, som kan forklares med flere faktorer. Den viktigste er at det ikke er tilført nødvendige ressurser ved oppstart av nye vedtak over flere år.

Per mai 2025 har 18 personer BPA, en nedgang fra 20 i desember 2024. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til fire mulige vedtak som ikke er inkludert i prognosen: tre klagesaker (to om nye vedtak og én om et avsluttet vedtak) samt én søknad som fortsatt er til behandling. I tillegg er det indikasjoner på at flere brukere kan komme inn i ordningen, men disse er foreløpig heller ikke tatt med i prognosen.

Omsorgsstønad er en kostnadseffektiv tjeneste for kommunen, men det er vanskelig å beregne de nøyaktige framtidige kostnadene da det avhenger av antall søknader, tilgang på andre tjenester og pasientens ønsker i henhold til pasient- og brukerrettighetsloven. For eksempel har to innbyggere som fylte kriteriene for langtidsplass i institusjon blitt ivaretatt av pårørende hjemme i stedet for å få institusjonstjenester, og de pårørende har fått innvilget omsorgsstønad. Dette gjør omsorgsstønad til en rimelig tjeneste sammenlignet med andre alternativer.

Omsorgsstønad kan også tildeles som en kompenserende tjeneste, for eksempel ved privat avlastning eller avlastning i institusjon for barn og unge. Kommunen må yte tjenestene innen forsvarlig tid, og ved behov iverksettes tilbudet i påvente av andre tilbud, for eksempel BPA eller spesialplasser på sykehjem.

Per 8. mai 2025 er det 71 aktive vedtak om omsorgsstønad, ned fra 86 vedtak ved rapportering i høsten 2024. Det er få klagesaker, men utfordringer knytter seg til å avslutte eller redusere tjenestene på en faglig forsvarlig måte.

De totale utgiftene knyttet til omsorgsstønad er 670 00 kroner høyere enn budsjettert, spesielt på grunn av arbeidsgiveravgift og KLP-bidrag. Det er nå innført nye rutiner for å sikre at kommunen følger nasjonal praksis og gjeldende regelverk. Dette innebærer blant annet at omsorgsstønad innvilges for ett år av gangen, uten automatisk forlengelse. Mottakere må dermed søke på nytt når perioden utløper. Det er også innført en ny praksis der omsorgsstønad avkortes i henhold til tildelt hjelpestønad, noe som ikke har vært praksis tidligere.

NAV sosial rapporterer et merforbruk på 4,1 mill. NOK relatert til utbetaling av sosialstønad. Det er imidlertid noe usikkerhet knyttet til dette beløpet, da enhetsleder for Arbeid og helse forventer et større merforbruk basert på erfaringer fra tidligere år. Det er lagt vekt på å benytte NAV-leders prognose, da det er iverksatt flere tiltak for å redusere kostnadene knyttet til sosialstønad. Blant disse tiltakene er strengere tildelingskriterier, tettere oppfølging av mottakere og økt fokus på tiltak som kan hjelpe mottakere av sosialstønad tilbake i arbeid. Til tross for dette, kan utviklingen i «dyrtid» og høyere levekostnader føre til økt etterspørsel etter sosialstønad, noe som kan gjøre det utfordrende å fullt ut kontrollere kostnadene.

Antall ansatte og ressurstilgang (pleiefaktor) er et sentralt tema, særlig med bakgrunn i opplevd underbemanning og igangsatte innsparingstiltak. En gjennomgang av pleiefaktor i flere kommuner viser at Melhus kommune per 2024 har en pleiefaktor som ligger litt over snittet, men fortsatt lavere enn i de best bemannede kommunene. Dette kan tyde på en nøktern og effektiv bemanning, men tilbakemeldinger fra enhetene i pleie- og omsorgstjenestene viser at det likevel oppleves som knapphet på ressurser – særlig med tanke på at behovet for pleie og omsorg forventes å øke i takt med en aldrende befolkning.

En medvirkende årsak til denne ressursutfordringen er at pleiefaktoren ikke fanger opp det ekstra bemanningsbehovet knyttet til ressurskrevende brukere. Dermed blir den faktiske belastningen på tjenestene høyere enn det pleiefaktoren og budsjettrammene gir inntrykk av. Når pleiefaktoren i budsjettarbeidet i praksis brukes som et tak – og ikke som et minstenivå for forsvarlig bemanning – kan det gi for stramme rammer og begrense fleksibiliteten til å møte reelle og varierende behov i tjenestene.

KOSTRA-tallene for 2024 viser at Melhus har lavere prioritering av institusjonstjenestene sammenlignet med flere andre kommuner, noe som tyder på at institusjonstjenestene drives mer effektivt, på tross av et merforbruk i 2024 på over 11,0 mill. NOK. Hjemmetjenesten i Melhus kommune er totalt sett prioritert omtrent på samme nivå som i andre kommuner innen KOSTRA-gruppe 7, noe som tyder på at bemanningen i kommunen er på et rimelig nivå når det ikke tas hensyn til ressurskrevende brukere.

Fremover vil utfordringen være å tilpasse bemanningen etter lokale behov, som økt tjenestebehov og spesifikke brukergruppers krav, samtidig som det tas hensyn til effektiviseringstiltak som velferdsteknologi og endrede

arbeidsmodeller. Det anbefales derfor at Melhus kommune ikke bruker en rigid pleiefaktor-norm, men i stedet bruker pleiefaktor som et dynamisk styringsverktøy som kan justeres etter behov.

Et eget saksfremlegg om pleiefaktor vil bli lagt frem for Utvalg for helse, oppvekst og kultur for videre vurdering og beslutning om hvordan pleiefaktoren skal håndteres i fremtiden.

Melhus kommune har et relativt stort antall personer med nedsatt funksjonsevne (PU), og dermed også en høy andel ressurskrevende brukere. Gjennom den statlige refusjons-ordningen får kommunen dekket 80 % av dokumenterte merutgifter som overstiger en fastsatt terskelverdi. Ordningen dekker blant annet:

- Lønn og sosiale kostnader for personale
- Drifts-utgifter knyttet til tjenesteyting
- Transport- og reiseutgifter
- Kompetanse-hevende tiltak direkte knyttet til brukerens behov

Kommunen søker årlig om refusjon via Statsforvalteren og må dokumentere både omfang (timer/årsverk) og faktiske kostnader. På den måten jevnes den økonomiske risikoen, men kommunen sitter fortsatt igjen med betydelige netto-kostnader selv etter refusjon.

I tabellen nedenfor forklares 2024-tallene.

Tabell 7 - Beregningsmodelle ressurskrevende brukere

(alle tall i mill. NOK)	Prognose	Forklaring
1. Rapporterte tjenestetimer	0,4	Totalt antall direkte brukertimer som ligger til grunn for refusjonssøknad.
2. Totalte utgifter	215,4	Sum, sosiale kostnader og driftsutgifter for disse timene
3. Gjennomsnittlig timesats	609,24	Post 2 dividert på post 1
Fradrag for egenandeler:		
- Egenbetaling fra brukere	-0,8	Hv brukerne selv betaler gjennom egenandelsordningen
- "PU over 16 år" i rammetilskudd	-22 250,0	Faset beløp (25 brukere x 0,9 mill. NOK) kompensert via rammetilskuddet
- Trekk for innslagspunkt	-74,4	Fradrag for kostnader inntil terskvelverdi (44 brukere x 1 692 000)
4. Grunnlag for egenandeler	117,9	Post 2 minus de fre fradragene over
Egenandel I	-6,3	kr. 358 x 17 667 innbyggere (standard egenandelmodell)
Egenandel II	-11,2	10% av (post 4 - egenandel I)
Forventet refusjon	100,4	Netto inntektsført i 2024, for utbetaling i innværende år

Beregningene forklares nedenfor.

Kommunens totale brutto kostnader for ressurskrevende brukere i 2024 var 215 mill. NOK. Etter fradrag for egenbetaling fra brukere, rammetilskudd knyttet til personer over 16 år med utviklingshemming, og innslagspunktet (egenandel kommunen selv må dekke per bruker), utgjorde grunnlaget for refusjon 117,9 mill.

NOK. Basert på dette er kommunens samlede egenandeler beregnet til 17,5 mill. NOK. Det gir en forventet statlig refusjon på 100,4 mill. NOK.

Dersom man kun ser på differansen mellom brutto kostnader (215 mill. NOK) og refusjon (100,4 mill. NOK), fremstår netto kostnad som 115 mill. NOK. Det er imidlertid viktig å understreke at deler av disse utgiftene allerede er fordelt og budsjettert i rammene til de ulike tjenesteenhetene som yter tjenester til ressurskrevende brukere. Dette gjelder spesielt BOA.

Siden det ikke forventes vesentlige endringer i antall brukere eller ressursbehov i 2025, legger vi til grunn en tilsvarende netto belastning også for inneværende år.

Melhus kommune har, sammen med Malvik og Midtre Gauldal kommuner, et interkommunalt samarbeid om legevakt med Trondheim kommune. Etter at budsjettet for 2025 ble lagt, har kostnadene økt med 20%, noe som resulterer i et merforbruk på 2,9 mill. NOK i prognosen. I økonomi- og handlingsplanen for de kommende årene er det imidlertid lagt inn en innsparing på kommunal legevakt, men det viser seg vanskelig å realisere denne innsparingen i det nåværende samarbeidet.

Vi er i forhandlinger med Trondheim kommune om en ny avtale, men det ser ut til at det ikke vil være mulig å oppnå innsparing dersom vi fortsetter samarbeidet. Alternativer som å etablere en egen legevakt i Melhus, eventuelt sammen med Midtre Gauldal og Skaun kommuner, har blitt vurdert. Utredningen viser imidlertid at det vil være utfordrende å bygge opp en kvalitativt god legevakt med forsvarlig bemanning.

Et annet alternativ er å inngå avtale med legevaktsamarbeidet i Trøndelag Sør-Vest (Orkanger), som trolig vil være et billigere alternativ, men på et annet kvalitativt nivå enn det vi har i dagens samarbeid med Trondheim kommune. Eventuelle endringer i legevaktsamarbeidet kan imidlertid ikke realiseres før 2027. Vi vil lage et eget saksfremlegg på bakgrunn av denne utredningen, slik at kommunestyret kan ta stilling til den ønskede organiseringen av legevakt for Melhus kommune. Dette vil innebære et valg mellom kostnader, tilgjengelighet og kvalitet.

Bo og aktivitet (BOA) forventer et merforbruk på 1,3 mill. NOK ved utgangen av 1. tertial, primært på grunn av forsinket gjennomføring av omstillingsprosessen grunnet diverse formaliteter. Økt bruk av overtid og vikarer er også ventet i sommeravviklingen og omstillingsprosessen i mai.

Flere tiltak er iverksatt for å håndtere kostnadene, inkludert nye turnuser med redusert bemanning på 5 avdelinger fra 19. mai, samt en ny turnus med redusert bemanning på Sørtun i september. Organisasjonsstrukturen endres fra 7 til 5 avdelinger, og det vil medføre en reduksjon i avdelingslederressursene.

Videre er det fokus på restriktiv bruk av innleie og vikarbruk for å ivareta forsvarlig bemanning, samt systematisk arbeid i HMS-grupper for å redusere sykefravær. I tillegg prioriteres lovpålagte tjenester, og "ekstra-tilbudet" – som for eksempel ledsaging av brukere til private arrangementer som bursdagsfeiringer eller lengre reiser – reduseres der det er mulig. Dette vil kun gjøres i den grad det ikke går på bekostning av nødvendige og lovpålagte tjenester.

Risikoene knyttet til omstillingen omfatter potensielt funksjonsfall, økt behov for tyngre tjenester og endret adferd. Avdelingslederne er oppmerksomme på disse utfordringene og følger utviklingen tett for å kunne håndtere dem på best mulig måte. Økt turnover og sykefravær etter omstillingen kan også påvirke gjennomføringen av tiltakene. Avvikling av Skrivarbakken er ikke hensyntatt i prognosen, selv om prosjektet er igangsatt.

Det er også viss usikkerhet knyttet til lojaliteten til de implementerte tiltakene, noe som kan skape utfordringer for ansvarsfordeling og oppgavedeling på arbeidsplassen.

Basert på regnskap per 1. tertial og forventet utvikling resten av året, estimerer institusjonstjenesten et merforbruk på om lag 11 mill. NOK for 2025. Samtidig viser KOSTRA-tall at tjenesten i 2024 brukte omtrent 5,3 mill. NOK mindre enn gjennomsnittet i gruppe 7, på tross av merforbruket på 11,1 mill. NOK. Også i 2023 hadde enheten et lavere forbruk enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 7 – et tegn på effektiv drift, men også på vedvarende underfinansiering.

Høyt sykefravær og økt turnover gir behov for overtid og vikarbruk, særlig i helg og natt. Enheten har en og restriktiv innleiepolitikk men kommer ikke unna noe innleie.

Manglende forflytningsutstyr øker belastningen, med flere sykmeldinger som følge.

Perioder med for lav bemanning har resultert i alvorlige avvik og risiko for pasient- og ansattesikkerhet.

Flere alvorlig syke pasienter med sammensatte behov krever ekstra ressurser til bemanning og legemidler.

Økende utagerende atferd i avdelingene stiller krav til ekstra bemanning for å ivareta trygghet og kvalitet.

År med prioritering av lønn til ansatte fram for investering i utstyr, inventar og kompetanseheving har ført til aldrende inventar og manglende kurs (HLR, forflytningsteknikk mv.). Enhetens økonomiske situasjon tillater kun kjøp av utstyr og kurs etter pålegg eller tilsyn – ikke forebyggende opplæring som er kritisk for trygg drift.

Ressurskrevende bruker: Institusjonstjenesten har per 2025 en ressurskrevende bruker ved Buen langtidsavdeling som krever 1:1 bemanning. Selv om det er lagt inn både lønnskostnader og forventet refusjon i budsjettet, er enheten ikke kompensert for de ekstra kostnadene denne brukeren medfører. Kostnaden på ca. 2,5 mill. NOK kan ikke kompenseres ved å redusere bemanningen i øvrige avdelinger uten å risikere uforsvarlig tjenestetilbud, og påvirker dermed i realiteten hele institusjonstjenestens økonomi.

Institusjonstjenesten har i perioden prøvd å justere bemanningen mot den fastsatte pleiefaktor, men erfaringene viser at kravet om å holde denne normen skaper sårbare drifts-situasjoner. Redusert bemanning for å oppfylle pleiefaktoren førte til betydelige driftsutfordringer og flere alvorlige avvik, og understreker behovet for en mer fleksibel tilnærming der bemanningen tilpasses pasientenes faktiske behov. Enhetsleder påpeker at hun har behov for en økning i fastlønns-budsjett på ca. 14 årsverk.

Enhetens prognose bygger på svært strenge prioriteringer (kun lovpålagt drift) og en innleie-politikk som ikke tar høyde for uforutsette hendelser. Legemiddel-utgifter ventes å overskride budsjett med over 0,3 mill. NOK. Et positivt bidrag fra kjøkkentjenesten (+ 1,3 mill. kr.) veier delvis opp for oppsparte kostnader.

Med dagens ramme, pleiefaktor-krav og strenge besparelser vurderes det som utfordrende å holde merforbruket under kontroll.

Hjemmetjenesten forventer et merforbruk på ca. 5,4 mill. NOK. I 2024 hadde tjenesten et merforbruk på 13,5 mill. NOK. Med dette merforbruket innbakt endte hjemmetjenesten på samme kostnadsnivå som gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 7. Det tyder på at regnskapstallene for 2024 reflekterer et realistisk budsjettnivå – og at hjemmetjenesten i praksis har vært underfinansiert i Melhus kommune.

Tjenesten kjennetegnes av en stadig økende etterspørsel og et mer komplekst pasientbilde:

- Voksende pasientvolum: Antall hjemmebesøk og unike brukere med aktive vedtak har økt jevnt det siste året i alle fire hjemmetjenesteområder. Veksten er mest markant i Nedre Melhus, som har steget fra 208 til 241 brukere (+16 %). Horg–Flå viser en moderat økning, mens Hølonda har en jevn oppgang med en liten topp i november. Samlet bekrefter tallene en tydelig etterspørselsvekst i hjemmetjenesten, særlig i de tettest befolkede områdene.
- Endret tjenestebehov: Flere pasienter har mer komplekse pleiebehov som krever både sykepleiefaglig kompetanse og fleksibel bemanning. Dette medfører behov for justerte turnuser, økt faglig tverrfaglig samarbeid og investering i opplæring.
- Ressurskrevende brukere: Hjemmetjenesten har over flere år hatt fire ressurskrevende brukere. I 2024 økte dette til seks, uten at det ble tilført ekstra ressurser. I mai 2025 kom ytterligere én ressurskrevende bruker fra Idrettsveien. Totalt har antallet dermed økt fra fire til sju uten at det er gitt rammetilførsel for å dekke innslagspunktet for disse brukerne. Dette forklarer en stor del av merforbruket for hjemmetjenesten i prognosen for 2025.
- Ressursutfordring: Den økte etterspørselen utfordrer tilgjengelige ressurser, spesielt i perioder med høy aktivitet og ferieavvikling. Ulike vekstrater krever strategisk omfordeling av personell for å unngå flaskehalser.

Hjemmetjenesten står overfor et mer krevende behovsbilde, med geografisk variasjon og økt kompleksitet i pasientenes helsetilstand. For å opprettholde kvaliteten og levere rett hjelp til rett tid, må kommunen intensivere ressursstyringen—særlig i områder med sterk vekst som Nedre Melhus—og tilpasse både bemanning og kompetanse til de endrede tjenestebehovene.

Enhet Flyktningetjeneste og voksenopplæring viser en prognose som er i balanse. Det er imidlertid knyttet noen usikkerheter til denne prognosen. Budsjettet for 2025 ble basert på nasjonale prognoser om behovet for bosetting av flyktninger, der Melhus ble bedt om å ta imot 55 flyktninger, som vedtatt i kommunestyret. Kommunen forventer å motta 54 millioner kroner i integreringstilskudd, fordelt til enhetene som arbeider med flyktninger, inkludert Bygg og Eiendom, NAV, Helsestasjon (migrasjonshelseteamet), legetjenester, psykisk helse og rus, skoler, barnehager, bibliotek, kulturskolen og flyktningtjenesten. Dette er basert på antallet flyktninger som ble forutsatt ved budsjettleggingen, men usikkerhet knyttet til flyktningemønsteret kan føre til endringer i inntektene.

Kommunen mottar også vertskommunetilskudd for å være vertskommune for Tambartun mottak. I fjor utgjorde vertskommunetilskuddet 1 361 004 kroner, som fordeles til enhetene som leverer tjenester til denne målgruppen. Videre mottar kommunen opplæringstilskudd til flyktninger, som utbetales etterskuddsvis basert på opplæringstall, henholdsvis ved Gimse ungdomsskole og Voksenopplæringa. FHT-tilskudd til flyktninger med atferdsvansker og funksjonsnedsettelser er også tilgjengelig, men dette kan ikke budsjetteres med, ettersom det er avhengig av individuelle søknader. I fjor mottok kommunen 2,6 mill. NOK fra dette tilskuddet, som ble fordelt til de enhetene som gjennomførte tiltakene.

Flyktningfondet er en viktig inntektssikring for kommunen, da det bidrar til å dekke de økonomiske usikkerhetene knyttet til mottak og integrasjon av flyktninger. Siden antall flyktninger kan variere gjennom året, og fordi tilskudd til integrering og opplæring ofte utbetales etterskuddsvis eller er basert på individuelle søknader, gir flyktningfondet kommunen fleksibilitet til å håndtere uforutsette kostnader. Fondet gjør det mulig for kommunen å tilpasse ressursbruken etter faktiske behov og sikre at de nødvendige tjenestene kan leveres til flyktningene, uten at det skaper økonomisk ubalanse i sektoren. Dette gir kommunen større handlingsrom til å møte utfordringene som kan oppstå i forbindelse med bosetting og integrering av flyktninger.

Budsjettjusteringene i flyktningetjenesten fra 2024 til 2025 skyldes at MerSmak fra 1. januar 2025 ble lagt inn som en del av flyktningtjenesten. Flyktningetjenesten har ved første tertial identifisert potensielle besparelser på art 10301 (engasjement) på 0,5 mill. NOK og på sosiale utgifter tilknyttet dette. I tillegg er det forventet en besparelse på 0,2 mill. NOK på drift. Per første tertial er det et behov for 1,4 mill. NOK lavere inntekt, men dette kan endre seg dersom bosettingsmønsteret justeres utover høsten. Det er vanlig at flere flyktninger kommer i løpet av de siste to kvartalene av året, og dermed vil utgiftene komme etterskuddsvis.

Usikkerheten i voksenopplæringen ligger i antall nye flyktninger og innvandrere som kommer gjennom året, og som har krav på og rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Dette inkluderer forberedende opplæring for voksne (FOV) og spesialpedagogisk opplæring for voksne (ITO). Ved å bruke IMDis tilskuddsportal kan oppdaterte tall på tilskudd som planlegges å komme hentes ut kontinuerlig. Prognosen per første tertial viser et lavere tilskudd til norskopplæring for voksne med 0,4 mill. NOK. Samtidig er både lønn- og driftskostnader lavere enn budsjettert, henholdsvis 0,1 mill. NOK og 0,3 mill. NOK.

Nedenfor (tabell 8) følger en oversikt over de tiltak som er satt i gang for å bidra til at budsjettet kan komme i balansen. Tiltakene er innarbeidet i sektorens prognose.

Tabell 8 - Tiltak som er satt i gang i sektoren og innarbeidet i prognosen for 2025

Enhet	Tiltak (stikkord)
Arbeid og helse	- Psykolog- sykepleierstillinger holdes vakante - Felles ledelse/planlagt sammenslåing Idrettsveien + Psykisk helse og rus - Bemanning under pleiefaktor - innleie kun ved ressurksrevende brukere - Strengere tjenestenivå ("pilot") i ambulant team - Kutt i kurs/reiser; aktiviteter dekkes av frivilleg - Fremditide tiltak: egen vaksinering, felles medisinrom, bo- og mestringsteam
BOA	- Redusert turnuser (5 avd. fra 19. mai. Sørtun fra sept.) - Omorganisering fra 7 til 5 avdelinger (+ færre lederressurser) - Restriktiv vikarbruk. HMS-arbeid for å senke sykefravær
FAFOM	- Ikke ansette vikar - Utfasing av fagprogram pga Helseplattformen - Lavere lønn / kutt i kurs og drift - To BPA-vedtak avsluttet
Hjemmetjenesten (Utistu, Bortistu og Aktiviets-sente m.fl.)	- Nedbemanning to årsverk (Utistu + Bortistu) - Nedbemanning ett årsverk (Aktivitetssenteret) - Løpende vurdering av innleie, minimal fast bemanning
Institusjonstjenesten	- Stopp i innleie vikarer der dette er forsvarlig - Ledige stillinger holdes ubesatt - Økt kjøkkenproduksjon (inntekt) - Kutti aktiviteter, kurs, minimumsinnkjøp inventar, mindre bruk av læringer mv. - Sykepleieteam natt (erstatning for vikarbyrå / overtid)

Rådmannen har levert over grunnlagsmateriale til Revisjon Midt Norge IKS som viser en sammenligning av netto regnskapsresultat for alle enhetene innen sektoren Helse- og velferd for årene 2023 og 2024. Datamaterialet ble overlevert Revisjonen i slutten av april 2025. Revisjonen er nå i gang med sitt arbeid for å avdekke bakgrunnen for at sektoren gikk fra et netto mindreforbruk på 2 mill. NOK i 2023 til et netto merforbruk på 69 mill. NOK i 2024. Rådmannen vil komme tilbake til dette forholdet når Revisjonsrapporten er ferdig.

3.4 Sektor 14 – Plan (inkl. selvkostområdet)

Tabellen nedenfor viser rådmannens forslag til ny ramme for 2025, basert på siste prognose.

(hele tall)	Sektor	Linje	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring
Sum bevilgninger drift, netto	14	6	61 550 825	65 272 051	
Avskrivinger			25 831 411	25 831 411	
Renteutgifter			21 778 449	21 778 449	
Sum bevilgninger drift, brutto			**109 160 685**	**112 881 911**	**-3 721 226**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	3 833 630	1 202 229	2 631 401
Bruk av bundne driftsfond		20	152 000	0	152 000

Sektoren utgjøre en nettobetraktning av sektor 14 Plan og utvikling og sektor 15 Plan og utvikling – selvkostområdet. Dette begrunner en noe annen sammensetning av «sum bevilgninger drift» enn de øvrige sektorene.

Sektoransvarliges kommentarer til prognosen:

Plan og utvikling hadde balanse knyttet sin tildelte netto ramme i 2024. For budsjettåret 2025 har det vært arbeidet med tiltak for å redusere driftsnivået til den innsparingen som ble vedtatt i budsjettet som var på 2,25 mill. NOK. Videre er det arbeidet aktivt med tiltak som skal bidra til å bedre den økonomiske situasjonen i Melhus kommune, i tråd med de volumer som ligger inne i omstillingsprogrammet.

Status pr. 1. tertial er at Plan og utvikling har klart å komme ned på vedtatt budsjettramme for 2025 slik den ble vedtatt av kommunestyret i desember 2024. Videre er det gjennomført tiltak som ikke krever polisk behandling tilsvarende en helårsvirkning på 0,7 mill. kroner så langt i år. Samlet bidrag inn i omstillingsprogrammet er på 1,8 mill. kroner. Prognosen så lang i 2025 viser at en ligger an til å klare dette ved at en ligger an til å bruke om lag 1,1 mill. kroner mindre enn budsjettert.

Utover dette ligger det inne tiltak som krever politisk beslutning nå i 1. tertial, saken i form av følgende forhold:

a. Avvikling av paviljong Hovin barnehage. I prinsippet er det ikke nødvendig at dette tiltaket behandles politisk. Men for å informere politikerne om at tiltaket vil bli gjennomført, er tiltaket tatt med i oversikten. Tiltaket antas å gi en besparelse til Bygg og eiendom i størrelsesorden 0,05 mill. NOK i 2025. Helårseffekt i 2026 antas å utgjøre på 0,09 mill. NOK.
b. Med bakgrunn i at Melhus kommune ikke har tilstrekkelig med likvide midler til å dekke egen drift, anbefales det at tilskuddet til vedlikehold av private veier på 0,3 mill. NOK fjernes fra budsjettet i 2025 og i årene fremover og at dette igjen kan vurderes om kommuneøkonomien tilsier det.

3.5 Sektor 16 – Virksomheter utenom kommunen

Tabellen nedenfor viser rådmannens forslag til ny ramme for 2025, basert på siste prognose.

(hele tall)	Sektor	Linje	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring
Sum bevilgninger drift, netto	**16**	**6**	**39 609 650**	**37 903 000**	**1 706 650**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		20	0	0	0

Ved budsjetteringen for 2025 ble det ikke tatt høyde for utgifter knyttet til 110- sentralen. Denne utgjør 93 kr, - pr innbygger. For Melhus kommune betyr dette en utgift for 2025, på 1,6 mill. NOK. Fram til og med 2024 var det Gauldal brann og redning IKS (GBR IKS) som mottok denne regningen, men fra 2025 er utgiften altså overført direkte til Melhus kommunen. Ved budsjetteringen for 2025 ble budsjettet til GBR IKS redusert for dette forholdet uten at utgiften til 110 sentralen ble lagt inn.

Tilsvarende har en også for det interkommunale samarbeidet mot akutt forurensing. Her utgjør beløpet 0,144 mill. kroner.

Totalt innebærer dette at sektorens budsjett må økes med 1,7 mill. kroner.

3.6 Ny sektor 18 – Finans

Opprettelse av nye sektor innebærer at den økonomiske rammen må overføres fra en sektor til en annen. I dette tilfelle foreslår rådmannen at hele finansområdet overføres fra sektor 17 – Overordnede inntekter og utgifter til en ny sektor 18 – Finans. Overføringen får ingen økonomisk effekt for kommuneorganisasjonen som sådan.

Bakgrunnen for forslaget er at sektor 17 innehar flere typer transaksjoner som med fordel kunne ha blitt holdt adskilt. Dette for å øke oversikten og dermed kontrollen med status og utvikling. Rådmannen foreslår følgene rammer for sektor 18 – Finans:

Tabell 9 - Sektor 18 - Finans

	Linje	Prognose	Opprinnelig budsjett
Renteinntekter	10	-22 745 651	-28 983 150
Utbytter	11	-20 010 000	-21 000 000
Gevinst og tap på finansielle OM	12	-9 937 818	-8 055 600
Renteutgifter	13	98 886 545	79 782 166
Avdrag på lån	14	75 000 000	91 620 000
Netto finansutgifter	**15**	**121 193 076**	**113 363 416**

3.7 Sektor 17 – Overordnede inntekter og utgifter

Tabellen nedenfor viser rådmannens forslag til ny ramme for 2025, basert på siste prognose.

(hele tall)	Sektor	Linje	Prognose	Opprinnelig budsjett	Endring
Sum bevilgninger drift, netto	**17**	**6**	**84 544 239**	**48 667 174**	**35 877 065**
Avsetninger til bundne driftsfond		19	114 718	114 718	0
Bruk av bundne driftsfond		20	0	0	0

Rammen i opprinnelig budsjett for sektor 17 har blitt justert med de utgifter og inntekter som er foreslått flyttet til ny sektor 18.

4. Rådmannens forslag til omstillingstiltak

Det er etter rådmannens vurdering basert på kommunens økonomiske situasjon, både driftsmessig og likviditetsmessig, nødvendig med større strukturelle omstillingstiltak og at disse bør vurderes iverksatt i nær framtid. Nedenfor følger en opplisting av tiltak rådmannen avventer bestillinger på fra kommunestyret.

- Rådmannen ber om fullmakt til å arbeid ut en egen sak knyttet til innføring av parkeringsregulering i sentrumsnære områder i Nedre Melhus samt innføring av parkeringsavgift i Melhus sentrum. Saken skal vise fordeler og ulemper med å innføre reguleringen og hvilken økonomisk effekt en parkeringsavgift i Melhus sentrum vil ha for kommunen. Utredningen skal være ferdig til budsjettbehandlingen for 2026.
- Rådmannen arbeider med to tiltak innen Bygg- og eiendom som vil ha økonomisk effekt om de gjennomføres. Det ene tiltaket består i å se på effekten av å redusere renholdfrekvensen i kommunale formålsbygg samt ulike tiltak knyttet til bruk og drift av kommunens svømmehaller. De økonomiske effektene samt vurderingene knyttet til bassengene, er vedlagt som eget vedlegg til saken med tanke på at tiltak kan effektueres så raskt som mulig dersom det er flertall for dette i kommunestyret.
- Rådmannen ber om fullmakt til å utrede effekten av en samlokalisering av kommunens institusjonsplasser til Buen sykehjem herunder også å se på øvrige tjenester som utøves i og rundt Horg sykehjem i dag.

- Rådmannen ber om fullmakt til å se på eksisterende skole og barnehagestruktur med det formål for å kartlegge om det kan være alternativer til dagens struktur og i så fall hvilke effekter en annen struktur vill ha både for elever, ansatte og kommuneøkonomi.

5. Likviditet og balanse

Herunder orienteres om at en andel av Grieg-fondene ønskes realisert med 50 mill. NOK til utbetaling. Formål er at ha likviditet tilgjengelige slik at bruken av kassekreditt reduseres til et minimum.

6. Omstillingstiltak

Alle omstillingstiltak i omstillingsprogrammet som krever politisk behandling ligger vedlagt denne saken og er fordelt på kommunens sektorer. De tiltak som krever politisk behandling er merket med gult. Under avstemmingen kan det være nyttig å ta stilling til de ulike tiltaks numrene.

7. Eiendommer for mulig salg

I kommunestyremøte 25. mars bestilte kommunestyre en oversikt over potensielle kommunale eiendommer som kunne være egnet for salg. Rådmannen har lagt med denne oversikten i eget vedlegg til denne sak.

8. Henvisning til kommunelov og egne reglement

Rådmannen har ansvaret for løpende kommunens løpende økonomoppfølging. Kommuneloven krever ikke eksplisitt tertailrapporter, med det følger av forsvarlig økonomiforvaltning (ref. kommunelovens kap. 14) at rådmannen rapporterer regelmessig. Rådmannen har informert både i formannskap og i kommunestyret at administrasjonen legger opp til et månedlig rapporteringsregime.

Rådmannens rapportering er også i samsvar med kommunens økonomireglement kapittel 3 punkt 3.4 «Rapportering til kommunestyret».

Konsekvenser for økonomi

Denne er omtalt i selve saken.

Konsekvenser for folkehelse

Kommunens økonomiske situasjon vil ha konsekvenser for folkehelsen i kommunen. Mer spesifikt hva dette innebærer, er ikke omtalt. Det vises til det som er skrevet ovenfor.

Konsekvenser for klima og miljø

Ingen merknader.

Konsekvenser for arbeidsmiljø

Ingen merkander.

Rådmannens vurdering og konklusjon

Denne følger av saken.

Vedlegg

1	1.1 Økonomisk oversikte drift 5-6
2	2.1 Bevilgningsoversikte drift § 5-4, 1. ledd
3	2.2 Bevilgnigsoversikt § 5-4, 2.ledd
4	3.1 Bevilgningsoversikt investeringer § 5-5, 1.ledd
5	3.2 Bevilgningsoversikt investeringer § 5-5, 2.ledd
6	4.1 Omstillingsprogrammet - del 1
7	4.2 Omstillingsprogrammet - del 2
8	4.3 Omstillingsprogrammet - del 3
9	4.4 Omstillingsprogrammet - del 4
10	5.1 Eiendommer vurdert for salg

Andre dokumenter som ikke er vedlagt saken: